

#zazitkovycestopis

BORBOLETA CESTUJE

15 krajín, 6 kontinentov, 1 Martinčanka

**PRÍBEHY
JANY URBANOVSKÉJ**

Pozývam vás na spoločnú cestu okolo sveta.

Podme spolu splavovať divokú rieku Zambezi alebo vystúpme na najvyššiu horu Afriky. Chceli by ste radšej tancovať na brazílskom karnevale, alebo sa pohodlne odviezť vlakom naprieč Kanadou? A čo tak spoznať tradície pôvodných obyvateľov Austrálie či Nového Zélandu?

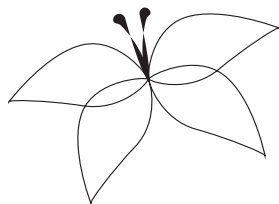
V knihe nájdete tipy na výlety, inšpiráciu aj itineráre.

Borboleta cestuje a vy cestujte s ňou!

Jana Urbanovská

BORBOLETA CESTUJE

15 krajín, 6 kontinentov, 1 Martinčanka

Jana Urbanovská
BORBOLETA CESTUJE

1. vydanie, 2025
Copyright © Jana Urbanovská, 2025
Fotografie © Jana Urbanovská, 2025
Ilustrácie © Jana Urbanovská, 2025

Grafický návrh a spracovanie obálky: Jana Urbanovská
Jazyková korektúra: Katarína Vaškaninová
Tlač: Alfa print, s.r.o.

ISBN tlačenej verzie 978-80-570-6751-1
ISBN e-knihy 978-80-570-7598-1 (epub)
ISBN e-knihy 978-80-570-7610-0 (mobi)
ISBN e-knihy 978-80-570-7597-4 (ePDF)

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná, distribuovaná alebo inak používaná bez predchádzajúceho písomného súhlasu vlastníka autorských práv, s výnimkou prípadov povolených zákonom.

Venované mojej najväčšej fanúšičke – mojej mame

Obsah

Kto je Borboleta?.....	11
O mne.....	12
O cestovaní.....	13
O knihe	13
AFRIKA	
ZAMBIA	18
Borboleta v Zambii.....	20
Splovovanie divokej Zambezi alebo ako sa plnia adrenalínové sny v Afrike.....	21
To najlepšie zo Zambie	29
TANZÁNIA.....	32
Borboleta v Tanzánii.....	34
Výstup na Kilimandžáro alebo ako som objavila slobodu na streche Afriky	35
Rozhovor s Gasperom Barnabasom Ngalimom, horským vodcom na Kilimandžáre.....	45
AUSTRÁLIA A OCEÁNIA	
AUSTRÁLIA.....	52
VÝCHODNÉ POBREŽIE.....	54
Východné pobrežie Austrálie	55
Borboleta na východnom pobreží.....	56
Študentský život v Sydney alebo ako sa nadväzujú kamarátstva vo veľkomeste	57
Prečo práve Austrália?	62
To najlepšie zo Sydney a okolia	64
ZÁPADNÁ AUSTRÁLIA	66
Borboleta v Západnej Austrálii	68
Šnorchlovanie v Coral Bay alebo ako sa zrodila láska k svetu ukrytému pod hladinou oceánu	70
To najlepšie zo Západnej Austrálie	78
Čas snívania – kľúčový aspekt náboženského a kultúrneho sveta aborigénov	80
NOVÝ ZÉLAND.....	82
JUŽNÝ OSTROV.....	84

Borboleta na Novom Zélande – Južný ostrov	86
Hlavné mesto dobrodružstva a extrémnych športov alebo ako som sa stala závislou od adrenalínu	87
To najlepšie z Južného ostrova podľa Borbolety	92
SEVERNÝ OSTROV	96
Borboleta na Novom Zélande – Severný ostrov	98
Speleoalpinizmus v dedinke Waitomo alebo ako sme odhalili tajomstvo hviezd podzemných jaskýň	99
Sprievodca maorskou kultúrou	103
Ako vták kivi stratil svoje krídla	105
FIDŽI	108
Borboleta na Fidži	110
Potápanie na Fidži alebo ako sa s láskou krmia žraloky naháňajúce strach	112
Itinerár potápača na ceste do Austrálie	118
ÁZIA	
MALAJZIA.....	126
Borboleta v Malajzii.....	128
Pokorenie Gunung Kinabalu alebo ako sme vyliezli na najvyššiu horu Malajzie.....	129
To najlepšie z Malajzie a Bornea.....	136
JORDÁNSKO	140
Borboleta v Jordánsku.....	143
Dvaja bratia a jedna púšť alebo ako sme putovali pod páliacim slnkom starobylého mesta Petra.....	145
Itinerár dobrodruhov	152
SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY.....	158
Borboleta v Spojených arabských emirátoch	161
Udeľovanie hudobných cien v Dubaji alebo ako sa vyrovnat' so škandalóznym faux pas v moslimskej krajine.....	162
Prvá návšteva v Emirátoch.....	166
TURECKO	172

Borboleta v Turecku.....	174
Romantika v Kapadócií alebo ako sa prinútiť vstať pred východom slnka.....	175
Itinerár cestovateľov mimo hlavnej sezóny.....	179

EURÓPA

FÍNSKO 188

Borboleta vo Fínsku.....	190
Saunovanie vo Fínsku alebo ako sme sa po nekonečných kilometroch kráčania odmenili.....	190
To najlepšie z Fínska.....	195

GRUZÍNSKO 200

Borboleta v Gruzínsku.....	202
Horská turistika v Zakaukazsku alebo prečo sa nespoliehať na predpoveď počasia.....	203
Pešia turistika v Gruzínsku.....	210

JUŽNÁ AMERIKA

BRAZÍLIA 220

Borboleta v Brazílii.....	222
Horúce bozky karnevalu alebo ako sme tancovali na jednej z najväčších pouličných párty na svete.....	223
Jedinečné zážitky z Brazílie.....	229

SEVERNÁ AMERIKA

SPOJENÉ ŠTÁTY AMERICKÉ 238

Borboleta v Spojených štátoch amerických.....	240
Život v letnom tábore alebo ako sme prežili jazdu na konickej horskej dráhe v USA.....	241
Itinerár rýchlych cestovateľov.....	246

KANADA..... 256

Borboleta v Kanade.....	260
Vlakom naprieč Kanadou alebo ako sme si so seniormi užili päť dní dovolenky.....	261
Turistické trasy v okolí mesta Vancouver, ktoré sa oplatí prejsť.....	270
Po stopách kultúry pôvodných obyvateľov Kanady.....	276
Odžibvejská legenda: Ako prišiel bobor k svojmu chvostu.....	279

KOSTARIKA	282
Borboleta v Kostarike.....	284
Bioluminiscencia na pobreží Kostariky alebo fascinujúci svet svetielkujúceho planktónu.....	285
Zážitky z Kostariky	290
Na záver.....	295
Podakovanie.....	295
Filmy, knihy a hudba spomenuté v knihe.....	298
Zoznam fotografií a ilustrácií.....	304
Zoznam zdrojov a použitej literatúry.....	307

Kto je Borboleta?

Aj vy si kladiete túto otázku?

Borboleta – to som ja.

Prezývka je neformálne meno používané namiesto skutočného, často odvodené od vzhľadu, správania, mena alebo iného charakteristického znaku. Na základe môjho krstného mena ma ľudia z rôznych kútov sveta volajú Jana, Janka, Džaňa, Janche, Janička, Janoushka, Janoulla či Nana.

Ale Brazílčania... tí ma podľa motýľa vytetovaného na mojom ramene volajú Borboleta.

Príbeh tejto prezývky sa začal dávno predtým, než som vedela, že ju raz budem mať. Keď som si ako dieťa pozrela americký film *Zachráňte Willyho*, zamilovala som sa nielen do jeho hlavného hrdinu, ale aj do kosatiek.

Film zachytáva príbeh o priateľstve medzi chlapcom Jessiem a kosatkou menom Willy, ktorú držia v zajatí v akváriu. Keď Jesse zistí, že Willymu hrozí nebezpečenstvo, rozhodne sa ho zachrániť.

Kosatky majú hlboký kultúrny a duchovný význam v živote pôvodných obyvateľov Kanady. Počas jedného leta v tejto krajine som sa rozhodla, že práve tu si dám vytetovať kosatku v tradičnom štýle líniovej kresby, typickej výraznými čiernymi kontúrami a geometrickými tvarmi. Ani by ste neverili, koľko tetovacích štúdií je v Toronte.

Malo to však jeden háčik. Všetky kosatky mali vycerené zuby. Pôsobili na mňa agresívne a neprístupne. Úplný opak Willyho. Čo si budeme nahovárať, kosatka patrí medzi najväčšie dravce na svete.

S predstavou mierumilovnej kosatky, akou bol Willy, som sa rozlúčila, no túžba po tetovaní vo mne ostala. V mestskej knižnici som narazila na knihu, ktorá vysvetľovala význam rôznych symbolov. Jedným z nich bol aj motýľ.

V jeho symbolike som sa našla. No uznajte sami:

„Motýľ je symbolom metamorfózy. Jeho životný cyklus, od húsenice cez kuklu až po motýľa, symbolizuje osobný rast, zmenu a nové začiatky. Pre Aztékov boli motýle úzko spojené so smrťou a prechodom do posmrtného života.“

ného života. Verili, že posledný dych umierajúceho človeka sa premenil na motýľa. Pre západné kultúry je motýľ symbolom krásy a slobody.“

O malom tetovacom štúdiu na ulici Coxwell, ktoré vraj patrilo medzi najlepšie v Toronte, som sa dopyčovala od kamarátov. Tu som našla svojho motýľa.

O rok neskôr, tentokrát u protinožcov, ma moji kamaráti z Brazílie naučili po portugalsky pár slov: *beijo na boca, obrigada* a *borboleta*. S týmito slovami by ste v Brazílii možno prežili, ale nedohovorili by ste sa.

Borboleta v portugalčine znamená motýľ. Časom ma začali volať Borboleta nielen podľa môjho tetovania, ale aj neposedných krídel, ktoré mám ukryté pod šatami. A niektorí z nich ma tak volajú dodnes.

O mne

Ďakujem, že ste si kúpili moju knihu. Borboleta cestuje je zbierkou mojich cestopisných príbehov. Myšlienka na jej vydanie vo mne dozrievala roky.

Od detstva som neustále čítala, písala som krátke básne, vymýšľala som príbehy a s nadšením som odovzdávala svoje slohové práce. Dokonca som si vyrábala vlastné knižky, ktoré som zaplňala kresbami a vymyslenými príbehmi.

Mala som množstvo záľub, no písanie sa ku mne vždy nejakým spôsobom vracalo. Či už som písala pre interný magazín firmy, pre ktorú som pracovala, alebo som sa angažovala v písaní článkov pre študentskú agentúru.

Pred pár rokmi mi napadlo, že by bolo fajn založiť si blog. Myslela som si, že sa najskôr musím „rozpísať“, pretože – ako sa hovorí – cvičenie robí majstra. A je pravda, že čím viac píšete, tým lepšie vám to ide. Pravidlo, ktoré platí takmer vo všetkom, čo opakovane robíme, nielen v písaní.

Dlho som v sebe pestovala výhovorku (áno, bola to výhovorka), že aby som napísala knihu, musím byť „vypísanou“ autorkou. Ale kedy si nájsť čas na písanie a pravidelné publikovanie článkov na blog? Cestovanie, priatelia, práca, vzťahy, nové záľuby – to boli moje priority. Život je predsa taký úžasný, lež beží príliš rýchlo.

A potom mi to došlo. Dokonalosť nie je podmienkou. Nemusím byť spisovateľka, aby som sa mohla podeliť o svoje zážitky. Ani motivátor Tony Robbins, ak by som vás chcela inšpirovať.

Každý z nás má sny. Niektorí túžia po šteniatku (ach, to ja stále), iní po novom dome a ďalší po prijatí na univerzitu či do novej práce. Ak chceme, aby sa nám splnili, mali by sme ich uskutočniť. Nezabúdajte, že každý krok, aj ten najmenší, nás približuje k ich splneniu.

Táto kniha je jedným z mojich splnených snov. Nechajte sa inšpirovať a splňte si tie svoje.

O cestovaní

Patrím všade, a pritom nikam. Cestujem, teda som.

Cestujem sólo, s priateľmi, ale aj s rodinou. Cestujem po svete, aj po Slovensku. Som hrdá na svoje korene a ctím si slovenské tradície. Cestovanie mi prinieslo nielen nezabudnuteľné zážitky, ale aj cenné skúsenosti a poznatky o sebe samej. Naučilo ma vďačnosti, schopnosti prispôbiť sa nečakaným situáciám a... trpezlivosti.

OK, tak trpezlivosti ešte nie..., ale pracujem na tom.

Život v krajinách s rôznymi kultúrami ma naučil tolerancii. Vytvorila som si priateľstvá na celý život, spoznala som inšpiratívnych ľudí a našla som domov na viacerých miestach sveta. Milujem výzvy a som otvorená novým príležitostiam. Nebojím sa neúspechov a oslavujem úspechy. Som vďačná za možnosť žiť podľa vlastných predstáv.

Čo mi cestovanie dalo?

Slobodu, priateľov a sebavedomie.

Čo mi cestovanie vzalo?

Strach z neznáma, predsudky a materializmus.

O knihe

V knihe nájdete:

- autentické skúsenosti, ktoré som zažila na vlastnej koži,
- inšpiráciu na ceste za splnením vlastných snov,
- myšlienky, ktoré môžete uplatniť vo svojom živote.

Ako čítať túto knihu?

Ako len chcete. Kniha je poskladaná z príbehov, ktoré som napísala za posledných osemnásť rokov. Kapitoly na seba nenadväzujú a nie sú zoradené chronologicky. Niektoré príbehy sa štýlovo líšia, pretože môj písaný prejav sa rokmi menil rovnako, ako som sa menila aj ja. Ak sa v nich nájdete, vedzte, že vás mám rada. Do knihy si pokojne zapisujte svoje poznámky, myšlienky či pocity. Veď patrí vám. A keď na vás zaútočí stres alebo úzkosť, vezmite do rúk pastelky a vymalujte si moje ilustrácie. Len vás prosím, netrhajte z nej strany. Je to predsa len kniha.

V niektorých kapitolách nájdete tieto symboly:

 = miesto, kde sme strávili noc,

 = presun peši,

 = preprava pozemnou lanovkou,

 = preprava autom,

 = preprava autobusom,

 = preprava loďou,

 = telefónne číslo (WhatsApp)

 = emailova adresa,

 = adresa,

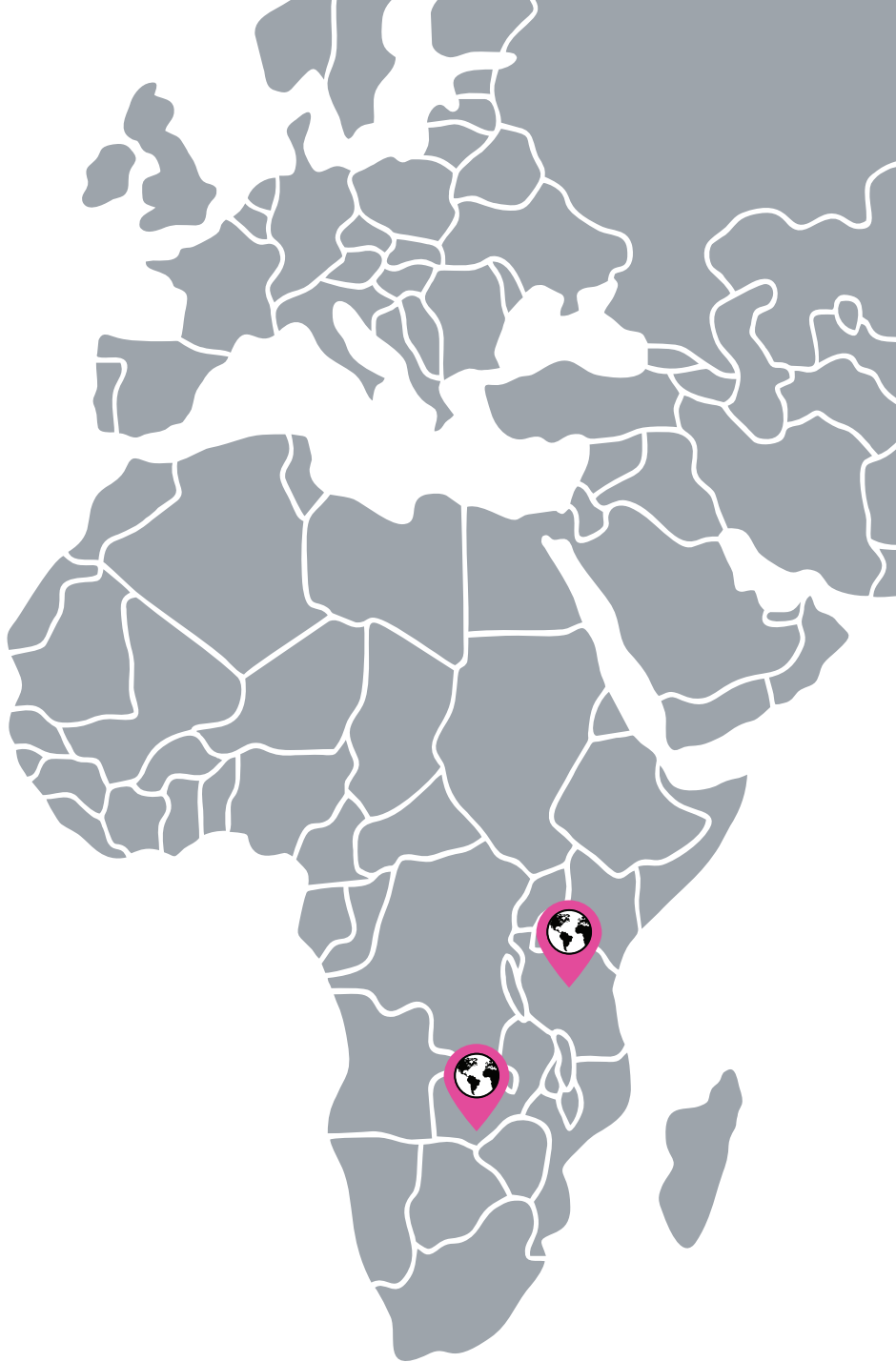
 = webová stránka,

= ak ste moje odporúčanie už navštívili, môžete si ho odfajknúť,

 = moje úvahy, motivačné myšlienky a možno aj malé poučenie.

Napíšte mi na borboletagram@gmail.com, o ktorej krajine by ste si chceli prečítať vy.

Sledujte [@borboletagram](#) na sociálnych sieťach.

ZAMBIA

Ak je Botswana divoká, Zambia je divokejšia. V Botswane vám slon prejde cez cestu, v Zambii vám lev uchmatne kozu spreď nosa. Je to chudobná rozvojová krajina. Hovorí sa v nej viac ako sedemdesiatimi jazykmi. Mestá vyzerajú ako dediny, dediny vyzerajú ako zabudnutá časť obce. Ak ste snívajú o tom, že za vašim autom pobežia mávajúce, kričiace a do seba sa navzájom strkajúce deti, tak ste v tej správnej krajine.

Najznámejšou atrakciou sú Viktóriine vodopády, v miestnom jazyku nazývané *Mosi-oa-Tunya*, čiže dym, ktorý buráca. Po nich pomenovali aj pivo vyrobené z kukurice, ktoré tu predávajú na každom rohu. Tak ako aj v Botswane, aj tu je jedna z najpočetnejších populácií slonov v Afrike a tým pádom aj najväčšia koncentrácia pytlíakov, ktorí sú stále väčším problémom.

Krajina ponúka dobrodružstvá a zážitky, ktoré v iných kútoch sveta nezažijete.

Iba v Zambii môžete:

- plávať na úplnom okraji najväčšieho a najúchvatnejšieho vodopádu na svete,
- spoznávať africkú divočinu počas vzrušujúcich peších safari s vyškoleným sprievodcom,
- splavovať divokú riekú s najväčšími a najsilnejšími vodnými perejami na svete,
- kempovať pod nočnou oblohou na odľahlých pláňach Busanga, kde nie sú ani ploty, ani ľudia – iba levy,
- potápať sa v kľietke s krokodílmi nilskymi.

V Zambii splyniete s fascinujúcou prírodou a úplne zabudnete na starosti moderného sveta. Spoznáte skutočné životné hodnoty a uvedomíte si, aký pohodlný, i keď občas stresujúci život máte. Zambijčania vás naučia opäť snívať a tešiť sa z maličkostí – z čistej vody, zdravia a rodiny, ktorá vás obklopuje.

A nebojte sa, africké zvery vás nikdy neomrzia. Pri pohľade na ďalšieho slona, nosorožca či žirafu budete s nadšením fotiť (možno aj výškať, či už od strachu alebo vzrušenia) a vaše srdce bude plesať od radosti.

To vám garantujem.

Borboleta v Zambii

Výlet do Zambie som si predstavovala trochu inak. Po polroku života v Kapskom meste sme sa s Lenkou, kamarátkou z vysokej školy, už tešili na africké dobrodružstvo. Objednali sme si výlet, počas ktorého sme plánovali objaviť čaro a krásu troch juhoafrických štátov. Náš program zahŕňal stanovanie vo voľnej prírode, autentické stretnutie s miestnymi obyvateľmi, cestovanie v malej skupine a blízky kontakt s africkou divočinou.

Náš posledný pracovný deň v reštaurácii pripadol práve na deň pred naším odchodom na výlet. Keď sa zavreli dvere za posledným hosťom, vybrali sme sa do nášho obľúbeného baru, kde sa každú noc schádzali ľudia pracujúci v pohostinstve.

„Uvidíme sa v Industry,“ zakričala Lenka nasadajúc do auta k našim juhoafrickým kolegom LeeAnne a Jasonovi.

Zakývala som im a nasadla do žltého golfu, ktorý šoféroval môj priateľ.

Ulice nočného Kapského mesta boli prázdne. LeeAnne nás predbehla a na zelenú odbočila doprava. Znenazdajky sa objavilo biele auto, ktoré sa rútilo po ceste veľkou rýchlosťou. Na červenú nezastavilo. Všetko sa zbehlo tak rýchlo. Rovno pred mojimi očami, ako v spomalenom filme bez zvuku, biele auto v plnej rýchlosti vrazilo do medzidverovej časti auta, kde sedela Lenka. To silou nárazu odletelo o pár metrov ďalej, akoby ho rozzúrený nosorožec odhodil z cesty. Sedela som ako prikovaná. Na sekundu sa zastavil svet.

„Sakra!“ ozvalo sa z vedľajšieho sedadla a ja som precitla z prvotného šoku.

Motor sme nechali bežať a vybehli z auta na cestu.

Lenka mala zlomenú panvu a zákaz cestovať. Peniaze za výlet nám nechceli vrátiť, preto som sa na naše africké dobrodružstvo vybrala sama. V Johannesburgu som sa pripojila ku skupinke, ktorej šéfoval sprievodca Andrew. S ním sme sa cez Juhoafrickú republiku a Botswanu dostali až do Zambie. Každá krajina, ktorú sme precestovali, bola divokejšia ako tá predchádzajúca. Do krajiny pomenovanej podľa rieky Zambezi sme sa preplavili trajektom z Botswany. Bol suchý a spaľujúco horúci deň. Keď sme vkročili na zambijskú zem, páľava sa zdala ešte neznesiteľnejšia.

„Vitajte v krajine tretieho sveta,“ poznamenal Andrew.

Splavovanie divokej Zambezi alebo ako sa plnia adrenalínové sny v Afrike

Po siedmich mesiacoch strávených v Južnej Afrike som si zvykla nielen na tunajší život a mentalitu, ale som sa im aj prispôsobila. Veci tu skrátka fungovali inak.

Bezpečnostné pravidlá? Nepochopiteľné s Európou.

Čas? Relatívny pojem. V Afrike je na všetko čas a nikto sa nikam neponáhľa. Neponáhľala som sa ani ja. Dokonca som nemala ani mobil (nepredstaviteľné!), ani internet (neakceptovateľné!). V Kapskom meste sme s Lenkou náš semestrálny projekt písali ceruzkou na papier (škandalózne!).

Keď som sa teda prihlásila na rafting na rieke Zambezi, ešte som netušila, že je to ten najextrémnejší jednodňový splav divokej vody na svete. Jediné, čo som mala, bol papierový leták s krátkym popisom a príslubom dobrodružstva. Dobrodružstvo – to ja mám rada. Nevedela som, do čoho idem. Dokonca som nemala ani rizikové poistenie. Haló! Prosím, nesúďte ma. Mala som dvadsať. A žila som v dobe prehistorickej.

Neďaleko jedného z najkrajších prírodných divov sveta, na hraniciach medzi Zambiou a Zimbabwe, som sa jedno nedeľné ráno stretla na raňajkách s tmavovlasým Španielom Pablom a krátkovlasou Nemkou Melanie s ázijskými koreňmi. Pridal sa k nám aj mladý plavovlasý pár, Heinz a Anika, taktiež z Nemecka. Ešte sme netušili, aké dobrodružstvo nás v ten deň čaká.

Posledný augustový deň môjho afrického roku sa zapísal do mojich spomienok ako „*najsupernejší deň z najsupernejších dní*“ prežitých v Afrike. Presne takto som si to napísala do môjho cestovateľského denníka. Dodnes vo mne vyvoláva silné emócie a rafting pod Viktóriinými vodopádmi pokladám za jeden z najadrenalínovejších zážitkov môjho života. A nie som sama, splavovanie Zambezi sa považuje za jeden z najlepších komerčných raftingov na svete.

Bol ďalší horúci africký deň. Vzduch sa vlnil od tepla a slnko nemilosrdne páliło. Deň začal pomaly, ale ubehol veľmi rýchlo.

Zoznámili sme sa s vedúcim posádky Dokom, ktorého vrásky okolo očí prezrádzali jeho vek i životné skúsenosti získané počas mnohých rokov strávených na divokej rieke. Zo začiatku bol veľmi vážny, ale nakoniec s ním

bola veľká sranda. Jeho pravou rukou bol mladý chalan s prezývkou Skool Boy, ktorý na rozdiel od Doka neustále vtipkoval.

Obaja boli vysokí a štíhli, s vyrysovanými svalmi, ktoré dokazovali ich silu a obratnosť potrebnú pri navigovaní raftu. Spolu sme nastúpili do rozheganého nákladiaka a po prašnej ceste sme sa vydali smerom k rieke.

Zastavili sme na úzkej plošine na kraji cesty, kde sa nám naskytl nezabudnuteľný výhľad na Viktóriine vodopády. Pod nimi rozbúrená rieka Zambezi pretekala hlbokým kaňonom a vinula sa do diaľky.

Dok nám vysvetlil pravidlá splavovania divokej rieky a stupne náročnosti vodných perejí, ktoré budeme musieť počas nasledujúcich hodín prekonať. Dokopy ich bolo devätnásť. Spomenul, že v rieke žijú aj krokodíly. Spozornela som. Začala som pochybovať, či bude splavovanie divokej rieky plnej krokodílov naozaj úžasným zážitkom.

„Asi nás musia upozorniť na možné riziko. Veď tu ide o extrémny šport,“ upokojovala som sa v duchu.

„Dok nás určite iba straší. Keby to bolo čo i len trochu nebezpečné, nebolo by splavovanie Zambezi vyhľadávanou turistickou atrakciou,“ uistovala som samu seba.

Na konci bezpečnostného školenia sme svojim podpisom potvrdili, že sa zúčastňujeme tejto športovej aktivity dobrovoľne a na vlastnú zodpovednosť. Už som sa nemohla dočkať.

Obliekli sme si záchranné vesty, chytili sme pádla a zišli sme dolu k vode. Väčšinou tvorí posádku raftu okolo osem ľudí plus vedúci, ktorý koordinuje posádku a zodpovedá za jej bezpečnosť počas splavu. Dnes sme však v plnom počte neboli. Našťastie sme mali dvoch silných Európanov a Doka so Skool Boyom.

Keďže sme nikdy predtým nepádlovali, museli sme si v pokojnej časti rieky nacvičiť pádlovanie.

Naučili sme sa pádlovať naraz, na povel a synchronizovane. Po krátkom tréningu sme sa s nadšením vrhli do divokej rieky, ktorá v tomto úseku ešte divoká vôbec nebola.

Za mojím chrbtom hmľa z burácajúcich vodopádov ako dym stúpala do výšky a v slnečných lúčoch sa odrážali farby dúhy.

Mali sme pred sebou desať vodných perejí, ktoré boli usporiadané od I. do V. podľa stupňa obťažnosti.

Rieka tu tiekla cez úzky kaňon, ktorý bol obklopený strmými skalami, čo pridávalo zážitku na intenzite. Jej koryto sa výrazne zužovalo a vytváralo množstvo náročných vodných úsekov.

Niektoré z nich mali hrôzu naháňajúce mená: *Devil's Toilet Bowl* (Diablova záchodová misa), *Three Ugly Sisters* (Tri škaredé sestry), *Mother Fucker* (to si viete preložiť, však?). Neskôr som zistila, že niektoré z názvov boli aj neoficiálne mená, ktoré používajú vodácki inštruktori na označenie obzvlášť prudkých a nebezpečných perejí. Dnes mi už nepripadajú také hrôzostrašné, ale v ten augustový deň? Vtedy som bola ešte len zelenáč, ktorý sa prvýkrát odvážil splaviť divokú rieku.

Ako náš predvoj išiel kajakár a záchranný čln. Kajakárova úloha bola skontrolovať prúd rieky a predvídať nebezpečenstvo. Záchranný čln bol potrebný v prípade, že by posádka potreboval pomoc.

Na povel sme začali pádlovať.

Dok sedel v zadnej časti raftu a svojím hlasom sa snažil prehlásiť hukot rieky: „Dopredu! Stop! Dozadu!“

Voda nás brala so sebou a niekoľkokrát náš raft otočila okolo vlastnej osi.

„Naľavo!“ hlasno zakričal Dok a všetci z pravej strany člna sa hodili na našu stranu.

Vtom sme nabehli na obrovskú vlnu. Tá sa vliala do raftu a všetkých nás oblizla na privítanie. Mňa vzápätí prehodilo na druhú stranu. Ale... neprevrhli sme sa. Zvládli sme to! Tešila som sa spolu s ostatnými.

Prekonali sme prvú veľkú perej – *The Wall* – vysokú stenu vody, ktorá vzniká, keď rieka zúži svoj tok a voda sa nahrnie do jedného miesta.

Bola som celá premočená, ale neskutočne šťastná. Kiež by ste zažili tú divokosť a nespútanosť rieky. Vôbec som sa nebála. Práve naopak – užívala som si to. Vychutnávala som si rýchlosť, adrenalín a silu vodného živlu, ktorý nás unášal k ďalšej vodnej výzve. Nad našimi hlavami práve niekto

I – II

*lahké pereje, mierne vlny,
vhodné pre začiatočníkov,*

III

*stredne náročné pereje,
vyžadujú skúsenosti,*

IV

*silné prúdy, veľké vlny,
technicky náročné,*

V

*extrémny rafting
s veľkým rizikom.*

skočil na lane z mosta, ktorý sa považuje za jedno z najvyšších a najkrajších bungee jumping miest na svete.

Na nasledujúcom úseku sme narazili na obrovskú, lámajúcu sa vlnu, ktorá vraj pripomína kvet, a preto má názov *Morning Glory*.

„Stop! Dole a drž sa!“ ziapal Dok na plné hrdlo.

Všetci sme si kľakli na dno raftu a pevne sme sa chytili lana, ktoré ho obopínalo. Narážajúce vlny nás riadne oplieskali, ale udržali sme to. V tom momente, ani neviem ako, ďalšia vlna nadvihla raft a celá naša strana sa ocitla vo vode.

Ako to už niekedy na splave býva, nedobrovoľne sme sa okúpali v studenej vode. Našťastie sme boli *short swimmers* (ľudia, ktorí spadnú do vody, ale zostanú v blízkosti raftu a rýchlo sa dostanú späť do člna). Posádka nás rýchlo vytiahla z vody a pokračovali sme v adrenalínovej jazde dolu riekou.

Postupne sme sa prepracovali k pereji číslo sedem, stupeň V. Dok poznamenal, že tento úsek je najhorší.

Divoká voda sa mi tu zdala ešte divokejšia. Bičovala okolité skaly, ale tie sa jej sile veru nepoddali. Naša posádka plná optimizmu a energie získanej z prekonaných častí rieky sa vrhla na tú povestnú sedmičku.

Už si nepamätám prezývku, ktorú jej dali, ale určite to malo niečo spoločné so smrťou. I keď oficiálny názov je *Gulliver's Travels*. Ide o najdlhšiu a zároveň jednu z technicky najnáročnejších úrovní splavovania na Zambezi. A tak ako Gulliver v knihe od Jonathana Swifta, aj my sme mali pred sebou neznámu cestu plnú prekážok a nástrah v podobe silných prúdov a vln.

Pádlovali sme ako o život. Voda bola silná, nespútaná a neovládateľná ako divoké zviera. Poslúchali sme všetky rozkazy a pádlovali sme ako dokonale synchronizovaný tím. Sústredili sme sa na cieľ – zvíťaziť nad rozbúrenou riekou. Kútikom oka som zbadala ostré skaly vyčnievajúce zo spenenej vody. Tých som sa bála najviac. Srdce mi bilo ako na poplach. Adrenalin mi stúpala v žilách. Zabrala som ešte viac.

Náhle som zacítila silný náraz vlny.

Akoby v diaľke som počula Dokov hlas: „Dole a drž sa!“

Bez váhania som sa hodila na dno raftu a oboma rukami som pevne chytila mokré lano. Držala som sa ho ako kliešť. Naozaj. Držala som ho tak silno ako nikdy v živote. No aj tak to nepomohlo. Obrovská vlna pohltila raft a zmietla jeho posádku do svojich útrob. V člne sa udržal iba Dok.

Ani som sa nenazdala a už ma silný prúd vody vtiahol pod hladinu rozbúrenej rieky. Voda ma strhávala veľkou rýchlosťou so sebou. Točila ma ako špinavú bielizeň v práčke. Nemohla som sa nadýchnuť. Bol to iba moment, ale trval večnosť.

V hlave sa mi zapol režim prežitia. Zo všetkých síl som kopala nohami. Potrebovala som len jeden jediný nádych. Nejakým zázrakom sa mi podarilo vynoriť z vody. Nebol to však zázrak, lež Archimedov zákon a záchranná vesta, ktorú som mala na sebe. Poriadne som sa nadýchla. Spenená voda sa na mňa valila zo všetkých strán a unášala ma dolu riekou.

Ani som sa nenazdala a silný prúd ma opäť stiahol pod hladinu. Pod vodou som nohou zachytila niečiu záchrannú vestu. Neznámemu som uštedrila poriadny kopanec, keďže som nekontrolovane kopala nohami. Keď som sa vynorila z vody, zbadala som pred sebou rukoväť pádla, ktoré mi podával Dok. Silno som sa jej chytla a on ma pritiahol bližšie k raftu. Šmahom ruky ma vytiahol na palubu.

Poviem vám pravdu, tá moja záchrana vôbec nevyzerala elegantne. Skôr to vyzeralo, ako keby Dok ťahal veľrybu na súš. Alebo zo súše do vody? Viete si to predstaviť, všakže? Išlo to veľmi ťažko.

Tvrdo som dopadla na dno raftu a posadila som sa. Bola som prvou zachránenou členkou našej posádky a zároveň poriadne vyklepanou. Raft nekontrolovane hádzalo z jednej strany na druhú. Boli sme na ňom len my dvaja – ja a Dok.

Rozhliadla som sa okolo seba. Prúd divokej rieky unášal ľudí v záchraných vestách, ktorí pri splave vypadli z iných raftov. Z vody sa nám podarilo vytiahnuť Pabla aj Heinza, ale naše baby stále unášala rieka.

Po pár minútach ich z rozbúrenej rieky vylovil záchranný čln, kde našiel útočisko aj Skool Boy. Čln sa o pár metrov ďalej prevrhol a všetci opäť skončili vo vode. Veru, nebol to ich šťastný deň.

Prešli sme do pokojnejšieho úseku rieky, kde sa nám podarilo pozbierať všetkých, čo ostali vo vode. Nebolo ich veľa a našťastie žiadnemu raftu nik z posádky nechýbal. Všetci sme boli vystrašení a bledí ako steny. Všetci, až na domácich, samozrejme. Tí vystrašení neboli.

Zastavili sme na brehu rieky, aby sme sa upokojili. Melanie mala rozbité kolená. Silná vlna ju hodila na skaly a teraz jej tiekla krv z oškretých kolien. Ustarostene som si ju prezerala, no ona sa na mňa len usmiala, že to nie

je nič vážne. Úsmev som jej opätovala. Chytila som pádlo, pripravená na ďalší Dokov povel.

S malou dušičkou sme pokračovali v splave. Dok nás ubezpečil, že horší úsek ako sedmička nás už nečaká. Priblížili sme sa ku pereji číslo osem – *The Midnight Diner*. Stúpila nám hladina adrenalínu v krvi a s ním aj strach o vlastný život.

V tichosti sme pádlovali a bez jedinej chybičky sme vykonali každý povel. Už sme mali rešpekt k štvrtej najdlhšej africkej rieke. Osmičku sme našťastie zvládli ľavou zadnou. Vybrali sme z jej menu tú najschodnejšiu časť.

Pred nami však bola deviatka s názvom *Commercial Suicide*. Doslova a do písmena hotová samovražda, ak by sme sa na ňu odvážili. Bol to stupeň číslo VI, ktorý sa komerčne nesplavuje. Vystúpili sme z raftu a obišli sme ju po pravej strane rieky, ktorá už patrila susednému štátu.

A tak som sa ocitla na tmavých skalách a brehu rieky v susednom Zimbabwe, ktoré som dodnes oficiálne nenavštívila.

Desiata perej, *The Gnashing Jaws of Death*, bola prekvapivo jednoduchá. I keď jej názov, škrípajúce čeluste smrti, skôr evokoval smrteľné nebezpečenstvo ako pohodovú jazdu. Opak bol pravdou. Bola to malina. Po nej sme si dali obednú prestávku.

Poviem vám, že po tej osudovej sedmičke sme boli stále vyklepaní. Naše svaly na rukách a ramenách neboli zvyknuté na toľko pádlovania, takže sme sa všetci triasli ako osiky.

Žiaľ, Anika sa naozaj bála. Nezládnutá perej, tvrdé nárazy do skál, chaotické chvíle, keď sa ju nepodarilo hneď vytiahnuť z vody – to všetko v nej zanechalo silnú stopu. Bola to pre ňu traumatická skúsenosť. Nechcela už s nami pokračovať ďalej a vzdala to. Heinz bol jej frajer. Odišli obaja.

Ostali sme traja – Pablo, Melanie a ja. Samozrejme aj Dok a Skool Boy. Správna päťka. Splavovať divokú riekou v takej malej zostave nie je vôbec jednoduché, no nie nemožné. Dok pohotovo našiel riešenie. Vymenili sme veľký raft za menší čln s dvoma veslami, pričom pádloval už len Dok.

A viete čo? Nakoniec to vôbec nebolo zlé. Naopak, strata dvoch členov posádky úplne zmenila charakter nášho zážitku. Druhú časť splavovania divokej rieky sme si vychutnali úplne inak ako tú prvú. Všetci traja sme sedeli vpredu.

„Zaujmite pozíciu!“ zakričal Dok, keď sme sa priblížili k rozbúrenému spádu rieky.

V raftingu to znamená, že sa máte pripraviť na nebezpečnú perej pred vami. Klakli sme si, pevne sme sa chytli člna a s doširoka otvorenými očami sme si vychutnávali jazdu na neskrutnej rieke.

Tentoraz som mala možnosť vychutnať si každý moment. Videla som, ako sa pred nami dvíhajú obrovské vlny, ktoré som si pri pádlovaní predtým nestíhala všímať. Sledujúc Doka som začala chápať techniku raftingu, ktorú používal. Každý jeho pohyb mal svoj význam. Každé rozhodnutie ovplyvňovalo našu jazdu. Bolo zaujímavé sledovať, ako využíva nespútanú silu rieky Zambezi v náš prospech a má situáciu neustále pod kontrolou. Bola to jazda snov.

Z divokých vôd rieky sme prešli na pokojné rameno Zambezi. Panovala tu pokojná atmosféra, len z diaľky k nám doliehal šum burácejúcej vody. Akoby sa celý svet spomalil. Adrenalin z nás opadol.

Vzdych bol opäť horúci. Z člna sme pozorovali opice skákajúce z jedného stromu na druhý. Lenivé krokodíly nás skúmavo pozorovali z brehu rieky.

„Tak predsa tu len sú,“ preblesklo mi hlavou, keď sa ku mne Dok nahol a opýtal sa ma, či by som sa neposunula, lebo... než som sa spamätala, vsunul veslo medzi mňa a Pabla a nečakane ma ním vytlačil z raftu.

S prekvapeným výkrikom som spadla do rieky a rozčerila som jej pokojnú hladinu. Tentokrát ma prúd neťahal ku dnu.

Smiala som sa z plného hrdla, zmáčaná od hlavy po päty, ale plná endorfínov. O chvíľu sme vo vode skončili všetci. Ani by ste nepovedali, že sa bláznime v tej istej rieke, v ktorej sme pred chvíľou bojovali o holý život. Krokodíly mi už viditeľne neprekážali. Ani ja im.

Na konci dňa sme sa vylodili na malej pláži a zbalili sme všetky veci. Rieka mala hlboké koryto a my sme stáli na jeho dne. Museli sme z neho vyliezť hore, kde nás čakal ten rozhegáný nákladiak.

Pomaly sme začali stúpať strmým kopcom. Na niektorých miestach sme liezli po rebríkoch, provizórne zhotovených z halúzok a konárikov. Pri každom kroku som mala pocit, že sa pod ťarchou môjho tela môžu každú chvíľu rozpadnúť.

Nebola som veľmi vo forme. Šesť mesiacov hojnosti a čokoládových koláčikov sa podpísalo na mojej kondičke.

Slnko neprestávalo páliť na moje holé ramená. Suchý vzduch ma škrabal v krku. Bola som spotená a úplne zadýchaná. Na poslednom úseku kopca ma už Dok ťahal za ruku.

Keď sme konečne vyliezli nahor, člny už boli naložené na korbe auta.

„Neuveriteľné,“ pomyslela som si, obdivujúc silu a kondíciu Zambijčanov.

Ani sme sa nenazdali a už sme sa hrkotali po rozbitej ceste späť do mesta Livingstone, strediska adrenalínových športov. Prechádzali sme cez africké dedinky s opakujúcim sa výhľadom: chatrč, piesok, zvieratá. Detúrence bežali za nákladiakom, mávali nám a smiali sa. Cítila som sa ako vo filme, v ktorom sa plnia sny.

Asi preto som pri zoskakovaní z nákladiaka stratila rovnováhu. Spadla som na zadok a hlavou som vrazila do vedľa stojaceho auta. Pred očami sa mi zaiskrilo a na chvíľu som zazrela všetkých svätých. Na hlave mi okamžite vystúpila obrovská hrča, ale inak som bola v poriadku. Bol to extrémne vydarený deň. Odniesla som si z neho výnimočný zážitok, zopár modrín a škrabancov. A tú hrču.

Nemusíte sa vybrať do Zambie splavovať jednu z najdivokejších riek sveta, aby ste prekonalí samých seba. Stačí, keď občas vystúpíte z vlastnej komfortnej zóny v každodennom živote. To je niekedy oveľa adrenalínovejšie než akýkoľvek extrémny šport.

Nebojte sa nových výziev a naučte sa tancovať s vlastným strachom. Čím dlhšie s ním budete tancovať, tým lepšie ho spoznáte. A spoznáte aj samých seba. V mnohých prípadoch aj to je pre niekoho desivé. Poznanie môže totiž so sebou priniesť aj zmeny a osobný rast, ktoré okolie nemusí vždy prijať s pochopením.

Napriek tomu nikdy nie je hanba priznať si, že sa bojíte, ako to urobila Anika.

Aj to je začiatok cesty k odvahe.